

FORLYSTELSER

- benyt værktøjslinien til at -
- forstørre eller formindske skrift -
- søge efter ord - o. a. !

- fra bogen "Jeg husker !" af M. Koed (1971) -

1

De første forlystelser, jeg som dreng var med til, var danseskole, d.v.s. jeg var ikke aktiv danselærling, men jeg var med mine søskende og fik lov til at se på, nu og da. Hvorfor jeg aldrig blev udøver på danseskole er mig den dag i dag en gåde, men min søster Marie lærte mig alle dansene, og jeg var i min tidligste ungdom en meget inkarneret danser, hvilket fulgte mig op i årene, så jeg tilmed på en udflugt til Lugano sammen med den kvindelige rejseleder på en restaurant fik præmie for udførelsen af den nye dans »Samba«. Ja, det var dage, selv om vi ikke som ungdommen nu kunne leje en bil til Ribe, Esbjerg, Bække, m. v. for at få afveksling i dansekunsten.

John Charles Richter

Vor præst, pastor J. Richter, var en kunstnerisk natur (bogsamler), burde vel egentlig have været skuespiller, men han blev en såre nidkær præst, der om søndagen i kirken ikke helmede, før hans tale havde varet 5 kvarter. Han havde en vældig røst, og under salmesangen i kirken var han ofte ved at »tage tonen« fra kirkesangeren. Han var en relativ stille mand, men engang forærede jeg ham en lille ekslibris bog, og han takkede mig hjerteligt i et langt brev. Hver uge etablerede han oplæsninger, og til sådanne gik mine søskende og jeg.

2

Skuespiller var han. — Mesterligt læste han Henrik Ibsens skuespil: Et dukkehjem, De unges forbund, Samfundets støtter, Hertz: Svend Dyrings hus, Kong Renes datter, o.m.fl. — Det var herlige aftener fulde af spænding og romantik. R. kunne måske ikke helt måle sig, f. eks. med kgl. skuespiller Emil Poulsen eller Olaf. Vel heller ikke med Vilh. Andersen i Holberg og dog.

Højdepunktet blandt oplæsere (jeg fuskede selv lidt i faget i ungdomsforeningerne) var Herman Bang. En propfuld sal! På scenen et lille bord med levende lys! Åndeløs stilhed! Herman Bang træder ind! Ulasteligt kjolesæt! De slørede, lidt trætte øjne skuede ned over den fyldte sal. »Det blev læst op ved kirken«. Indledningen til Herman Bangs mesternovelle Irene Holm. Det var mærkeligt, hvorledes denne lidt hæse stemme kunne charmere endda et mere landligt publikum. Kaskader af bifald! Og så fulgte de store numre: »Dannevirkenatten af Tine« og »Gravesens Bal af Stuk«.

Da teatersalen tømtes, skete det uden larm: Publikum havde stiftet bekendtskab med den store kunst. Måske gjorde H. B.s ekcentriske person sit til at omgærde den gudbenådede med en særlig nimbus. En særlig sarkasme, som da kunstneren blev pruttet med hensyn til honoraret, vistnok fra 125 til 100 kr., hvorefter H. B. telegraferede: »I himlens navn, så kommer jeg«, kunne forekomme. Originaludgaverne af hans bøger er nu tårnhøje i priser. Da vor læge Børge Møller rejste fra byen, forærede han som min gode ven Herman Bangs: De uden fædreland med H. B.s dedikation, som han havde fået for en konsultation. — Et ualmindelig nydeligt træk.

Kunstforeningen gæstedes forøvrigt af store kunstnere: Olaf og Emil Poulsen, Vilh. Andersen, Krarup Hansen, Ellen Beck, Herold og Peter Cornelius, o.s.v. — Kroejer H. C. Hansen med lang pibe på var som regel ved jernbanen for at »tage imod

Takket være vort lille orkester på 8 mand — Niels Lauridsens orkester — var det koncert- og balmæssige i gode hænder (hvad har vi nu?), men det var jo en anden musik dengang fremfor nu med de mange amatørorkestre (jazz). Hver vinter var der fire abonnementskonserter med bal. Der indledtes med en seriøs koncert, og derefter var der bal i diplomatfrakke og hvide handsker. Så gjaldt det om at få fat i sin pige til ballet. Det var ikke svært, thi der var flere af dem. jeg tror, de 4 koncerter kostede 2 kr. pro persona, og der herskede en overmåde hyggelig stemning. Diplomatfrakke er ikke særlig heldig som balklædning, thi når man dansede, svingede den lange frakke om benene på de meddansende. -

Niels Lauridsen

Et par ord om Niels Lauridsen: Han var en nidkær musikersjæl, en ypperlig dirigent for orkester og sangforening, som han holdt liv i gennem mange, mange år. Vi mødtes i sangforeningen nede i hans og fru Valborgs (Grunnet Lauridsen) loftssal, der var skuepladsen for så mange fester, thi de elskede begge fest og glæde. — Han var af musikerslægt. Faderen var Hans Peter Spillemand og onklen Andreas Spillemand, og Niels spillede sammen med dem med forkærlighed de gamle dansemelodier. Jo, jo, hjemmet i Rosengade var et glædens tempel med en strålende vært og værtinde i spidsen. Han var en udmærket kortenspiller og byens største cigarkender. — Senere blev han bestyrelsesmedlem i sparekassen, og det arbejde med 2 eftermiddage om ugen elskede han meget. -

I sangforeningen kom vi, takket være ham, til at gennemføre store værker for kor og orkester som N. V. Gades: Elverskud. Hans bror, førstelærer Lauridsen, Vejen, og lærerinde frk. Kirsten Lauridsen var også meget musikalske.

Hvad er kultur? Uden at kigge i leksika kan man vel sige, at det er anstændig levevis parret med visse interesser for åndelige sysler. Det er klart, at folk som Hansen Jacobsen og f. eks. Niels Lauridsen bidrog meget til kulturen på den tid i Vejen. — Sang, musik, kunst prægede livet og skabte glæde, tilfredshed og fremgang. Ingen trædemølle, ingen af vor tids demonstrationer, ingen surhed, ingen bitterhed. Man kan diskutere, om en sådan »idyl« er attraktiv over for nutidens larm og stressede liv, men den gamle tid ejede i hvert fald værdier, der var med til at skabe et sundt og lykkeligt folkeliv. -

Det var dilettantkomediernes tid, og også ved en sådan lejlighed deltog min kone og jeg. En gang vi spillede Es-manns: Den kære familie, var der en af de optrædende, der sagde til sit hjertes udkårne: Var det potrængende? Vi kunne ikke få ham til at sige påtrængende, selv om vor medspillende isenkræmmer Kasten sagde: først trængende og så på.

Vi spillede for fulde huse og under fuld musik, f. eks. Otto Benzon: En skandale, Hostrup: Eventyr på fodrejsen, do: Tordenvejr, Gustav Esmann: Den kære familie, P. A. Rosenbergs stykker m. fl.

Til danseskole var vi flere familier, der gik sammen og udøvede den skønne kunst. Musikdirektøren og fru Valborg lavede stikkelsbærvin til os. Det var en farlig drik. En af vore apotekere var til smagsprøve om eftermiddagen. — Han kom ikke til dans om aftenen hos Niels Lauridsens!!

En ugentlig fornøjelig bridgeaften på skift hos N. Lauridsen, Søren Willadsen, H. Bruun Møller og M. Koed fandt også sted. Midt under spillet fik vi smørrebrød, øl og snaps. — Det var uhyre fornøjeligt.

Min gamle rektor Slebsager skrev i en anbefaling: — og jeg ved, at ikke blot skolens lærere holdt af Marius, men at han også stod i et overmåde godt forhold til sine kammerater. Det var smukke ord, og jeg glemte dem aldrig.